

اعتیاد از دیدگاه کیفری و اجتماعی ایران

www.ketab.ir

نویسنده: سمانه مهاجر بادکوبه

سرشناسه	:	مهاجر بادکوبه، سمانه، ۱۳۶۸-
عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	اعتیاد از دیدگاه کیفری و اجتماعی ایران / نویسنده سمانه مهاجر بادکوبه.
مشخصات نشر	:	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۲۳۴ ص.
شابک	:	978-622-020884-6
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
موضوع	:	مواد مخدر -- قوانین و مقررات کیفری -- ایران
موضوع	:	Narcotic laws-- *Criminal provision -- Iran
موضوع	:	اعتیاد -- ایران -- جنبه های اجتماعی
موضوع	:	Drug addiction -- Iran -- Social aspects
رده بندی کنگره	:	۳۰۹۲KMH
رده بندی دیویی	:	۵۵۰.۲۷۷/۳۴۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۶۰۷۴۸۳۹

اعتیاد از دیدگاه کیفری و اجتماعی ایران

تألیف: سمانه مهاجر بادکوبه

نوبت چاپ: اول-۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۲۱۴ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

شماره شابک: ۶-۰۸۸۴-۰۲-۶۲۲-۹۷۸

چاپ و نشر: نوروزی-۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا(ع). ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸

دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail

سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه.....
۱۵	فصل اول: تاریخچه‌ی اعتیاد.....
۱۶	مبحث اول: تاریخچه‌ی مواد مخدر در دنیا.....
۱۷	گفتار اول: تاریخچه مواد مخدر در ایران.....
۲۰	گفتار دوم: تعریف حقوقی اعتیاد.....
۲۰	بند اول: اعتیاد از نظر حقوقی به دو دسته تقسیم می‌شود.....
۲۰	گفتار سوم: مفهوم جرائم مواد مخدر.....
۲۰	بند اول: اعتیاد مواد مخدر.....
۲۱	بند دوم: تعریف جرائم مواد مخدر در ایران و اسناد بین‌المللی.....
۲۱	بند سوم: تعریف جرائم مواد مخدر در اسناد بین‌المللی.....
۲۳	مبحث دوم: سیر تحولات تقنینی مبارزه با مواد مخدر.....
۲۳	گفتار اول: سیر تحولات تقنینی مبارزه با مواد مخدر در جهان.....
۲۵	گفتار دوم: سیر تحولات تقنینی مبارزه با مواد مخدر در ایران.....
۲۵	بند اول: سیر قانون‌گذاری نسبت به مواد مخدر قبل از پیروزی انقلاب اسلامی.....
۲۸	بند دوم: از ابداعات و نوآوری این قانون می‌توان به موارد زیر اشاره نمود.....
۲۸	گفتار سوم: سیر قانون‌گذاری نسبت به مواد مخدر بعد از پیروزی انقلاب اسلامی.....
۳۵	فصل دوم: ارکان جرائم مواد مخدر و اعتیاد و استعمال مخدر.....
۳۶	مبحث اول: ارکان جرائم مواد مخدر.....
۳۶	گفتار اول: رکن قانونی.....
۳۸	گفتار دوم: رکن مادی.....
۳۹	بند اول: فعل.....
۳۹	بند دوم: ترک فعل.....
۳۹	بند سوم: داشتن و نگهداشتن.....
۴۰	بند چهارم: حالت و وضعیت.....
۴۰	بند پنجم: فعل ناشی از ترک فعل.....
۴۰	گفتار سوم: رکن معنوی.....
۴۱	بند اول - علم.....
۴۱	بند دوم - سوء نیت عام.....

۴۱	بند سوم - سوء نیت خاص
۴۱	بند چهارم - انگیزه
۴۲	گفتار چهارم: میزان تغییر نگرش مقنن در مجازات کشت موادمخدر از سال ۱۳۴۷ تا سال ۱۳۸۹
۴۵	فصل سوم: مفهوم سیاست جنایی و انواع آن
۴۶	مبحث اول: مفهوم سیاست جنایی
۴۶	گفتار اول: تعریف سیاست جنایی
۴۷	گفتار دوم: انواع سیاست جنایی
۴۷	سیاست جنایی از یک منظر به چهار نوع تقسیم می شود:
۴۷	بند اول - سیاست جنایی قانونی (تقنینی)
۴۷	بند دوم - سیاست جنایی قضایی
۴۷	بند سوم - سیاست جنایی مدنی
۴۸	بند چهارم - سیاست جنایی اجرایی
۴۸	گفتار سوم: حوزه های فعالیت سیاست جنایی
۴۹	مبحث دوم: سیاست جنایی تقنینی ایران در باب جرائم موادمخدر و روان گردان
۵۰	گفتار اول: اعتیاد از دیدگاه جرم شناسی و حقوق جزا
۵۰	بند اول - اعتیاد از دیدگاه جرم شناسی
۵۱	بند دوم - اعتیاد از دیدگاه حقوق جزا
۵۲	گفتار دوم: سیر قانون گذاری ایران در زمینه جرم انگاری اعتیاد و ترکوائسیون ها بر آن
۵۲	بند اول - قبل از انقلاب
۵۳	بند دوم - بعد از انقلاب
۵۶	بند سوم - اعتیاد در کنوانسیون های بین المللی
۵۷	گفتار سوم: تأثیرات سوء جرم انگاری اعتیاد
۵۷	بند اول - کارایی نداشتن مجازات
۶۲	بند دوم - معایب مجازات
۶۷	فصل چهارم: وضعیت حقوقی جرم اعتیاد
۶۸	مبحث اول: مفهوم حقوق
۶۸	گفتار اول: تعریف حقوق
۶۸	گفتار دوم: تعریف سیاست حقوقی
۶۹	گفتار سوم: تعریف حق
۷۰	بند اول - حقوق مربوط به شخصیت

۷۰	بند دوم - حقوق شهروندی
۷۱	گفتار چهارم: تعریف حقوق بشر
۷۲	گفتار پنجم: حقوق معتادین
۷۲	بند اول - رهایی از شکنجه
۷۳	بند دوم - حق آموزش
۷۴	بند سوم - حق کار
۷۵	بند چهارم - حق ازدواج
۷۶	بند پنجم - حق درمان
۷۷	بند ششم - حق دسترسی عادلانه
۷۷	مبحث دوم: هم تطبیق قوانین ایران با موازین حقوق بشر در حیطه جرم اعتیاد به مواد مخدر
۷۷	گفتار اول: جرم‌نگاری
۷۸	بند اول - اصل قانونی بودن
۷۸	بند دوم - اصل ضرورت
۷۹	بند سوم - مفید بودن جرم‌نگاری
۷۹	بند چهارم - تأثیر و قابل اجرا بودن جرم‌نگاری
۸۰	گفتار دوم: وضعیت حقوقی اعتیاد به مواد مخدر - کنوانسیون ۱۹۸۸
۸۱	فصل پنجم: رویکرد قانون اصلاحی سال ۱۳۸۹ به جرم اعتیاد
۸۲	مبحث اول: معتاد مجرم است یا بیمار؟
۸۳	گفتار اول: پافشاری بر درمان و بازپروری
۸۶	گفتار دوم: حبس و اقدامات جایگزین
۸۹	گفتار سوم: حامی قربانیان اعتیاد
۹۲	گفتار چهارم: دلایل مصرف مواد مخدر
۹۳	گفتار پنجم: دلایل مصرف مواد مخدر
۹۴	بند اول: عوامل مصرف مواد مخدر به صورت غیرقانونی
۹۶	بند دوم: ماجراجویی و احساس جویندگان
۹۷	بند سوم: نظارت‌های رسمی و غیررسمی اجتماع
۹۸	بند چهارم: انگیزه‌های شروع سوء مصرف مواد
۱۰۱	گفتار ششم: جرائم مرتبط با محصولات مواد مخدر
۱۰۱	بند اول: واردات مواد مخدر
۱۰۳	بند دوم: جرائم ارسال، صادر کردن و ترانزیت مواد مخدر

بند سوم: جرائم تولید و ساخت مواد مخدر.....	۱۰۵
بند چهارم: جرائم حمل و نگهداری و اختفاء مواد مخدر.....	۱۰۶
بند پنجم: عنصر معنوی جرائم حمل، نگهداری و اختفاء.....	۱۰۷
بند ششم: عنصر قانونی جرائم حمل، نگهداری و اختفاء.....	۱۰۷
بند هفتم: جرائم خرید، فروش، عرضه و توزیع مواد مخدر.....	۱۰۸
بند هشتم: عنصر مادی جرائم خرید، فروش، عرضه و توزیع مواد مخدر.....	۱۰۸
بند نهم: جرائم وابسته.....	۱۱۰
فصل ششم: ارکان جرم اعتیاد و استعمال مواد مخدر.....	۱۱۱
مبحث اول: ارکان جرم اعتیاد به مواد مخدر.....	۱۱۲
گفتار اول: عنصر مادی جرم اعتیاد.....	۱۱۲
گفتار دوم: عنصر معنوی جرم اعتیاد.....	۱۱۲
بند اول: علم به موضوع.....	۱۱۲
بند دوم: سوء نیت عام.....	۱۱۳
بند سوم: عنصر قانونی جرم اعتیاد.....	۱۱۳
گفتار سوم: ارکان جرم استعمال مواد مخدر.....	۱۱۴
بند اول: عنصر مادی جرم استعمال مواد مخدر.....	۱۱۵
بند دوم: عنصر معنوی جرم استعمال مواد مخدر.....	۱۱۶
بند سوم: عنصر قانونی جرم استعمال مواد مخدر و روان گردان.....	۱۱۶
گفتار چهارم: ارکان جرم تزریق مواد مخدر به دیگری.....	۱۱۷
بند اول: عنصر مادی جرم تزریق مواد مخدر به دیگری.....	۱۱۷
بند دوم: عنصر معنوی جرم تزریق مواد مخدر به دیگری.....	۱۱۹
بند سوم: عنصر قانونی جرم تزریق مواد مخدر به دیگری.....	۱۱۹
فصل هفتم: مجازات جرائم مواد مخدر در قوانین کیفری ایران.....	۱۲۱
مبحث اول: مجازات اعتیاد و استعمال مواد مخدر یا روان گردان و تزریق مواد به دیگری.....	۱۲۲
گفتار اول: مجازات اعتیاد.....	۱۲۲
گفتار دوم: مجازات استعمال.....	۱۲۳
گفتار سوم: مجازات تزریق مواد مخدر به دیگری.....	۱۲۴
مبحث دوم: شیوه‌های مداخله در جرائم مواد مخدر یا روان گردان.....	۱۲۴
گفتار اول: مشارکت.....	۱۲۴
گفتار دوم: معاونت.....	۱۲۵

۱۲۷	گفتار سوم: شروع به جرم.....
۱۲۸	مبحث سوم: غیر قابل گذشت بودن جرائم مواد مخدر و روان گردان.....
۱۲۹	مبحث چهارم: عوامل مؤثر در میزان مجازات.....
۱۲۹	گفتار اول: تعدد.....
۱۲۹	بند اول: تعدد معنوی.....
۱۳۰	بند دوم - تعدد مادی.....
۱۳۱	بند اول - تفاوت تکرار جرم در قانون مجازات اسلامی و قانون مبارزه با مواد مخدر.....
۱۳۳	بند سوم - قاعده تکرار در اعتیاد به مواد مخدر و روان گردان.....
۱۳۳	گفتار سوم: تبدیل و تخفیف مجازات در جرائم مواد مخدر و روان گردان.....
۱۳۴	گفتار چهارم: ریه قضایی ایران در خصوص تعلیق جرائم مواد مخدر و روان گردان.....
۱۳۷	فصل هشتم: اعتیاد و خانه‌اده فرد معتاد.....
۱۳۸	مبحث اول: تأثیر اعتیاد بر خانواده فرد معتاد.....
۱۳۹	گفتار اول: نقش دوستان در مصرف مواد مخدر.....
۱۴۰	بند اول: مصرف مواد به عنوان عمل پندیده.....
۱۴۰	بند دوم: عوامل مؤثر در ترک اعتیاد.....
۱۴۱	گفتار دوم: اعتیاد در سنین نوجوانی.....
۱۴۲	بند اول: وظیفه‌ی مهم خانواده در نجات نوجوانان تشنه‌ی مصرف مواد مخدر توسط نوجوان.....
۱۴۵	فصل نهم: عوامل مخاطره‌آمیز فردی و محیطی مصرف مواد مخدر.....
۱۴۶	مبحث اول: خطر ابتلا به بیماری ایدز.....
۱۵۰	گفتار اول: بیماری افسردگی یکی از علائم مهم اعتیاد.....
۱۵۱	بند اول: نکاتی هشداردهنده به والدین.....
۱۵۲	گفتار دوم: ارتباط افسردگی با مصرف مواد مخدر.....
۱۵۴	مبحث دوم: انجام موارد بازدارنده توسط خانواده.....
۱۵۴	گفتار اول: انتقال ارزش‌ها به فرزندان.....
۱۵۵	گفتار دوم: استفاده از قصه‌های نمادین ساختگی.....
۱۵۶	گفتار سوم: اعتماد به نفس و اعتیاد در نوجوانان.....
۱۵۷	گفتار چهارم: برای تشخیص درمان و یا پیشگیری اول باید انواع مواد مخدر و تأثیرات آنها را شناسایی کنید.....
۱۵۷	بند اول: شایع‌ترین اعتیاد توتون است.....
۱۵۹	بند دوم: تریاک.....
۱۶۸	بند سوم: قرص اکستازی.....

۱۷۲	بند چهارم: ماری جوانا، حشیش، روغن حشیش، THC، بنگ، چرس و کانگا
۱۷۴	بند پنجم: کریستال
۱۷۷	بند ششم: آمفتامین ها و دیگر داروهای غیرقانونی
۱۷۷	بند هفتم: پان پراگ
۱۷۸	بند هشتم: شیشه
۱۸۱	بند نهم: کوکائین
۱۸۲	بند دهم: هروئین
۱۸۵	بند یازدهم: ترامادول
۱۸۷	بند دوازدهم: مروین
۱۸۸	بند سیزدهم: مجنت، نورجیزکد
۱۹۱	بند چهاردهم: کدتن
۱۹۴	بند پانزدهم: انواع مصرف الکل
۲۱۱	نتیجه گیری
۲۱۳	منابع و مأخذ

مقدمه

برای هر فرد دغدغه مندی بسیار مهم است که جوانان سرزمینش سلامت جسمی، روانی و عاطفی داشته باشند، اعتیاد مخرب‌ترین ابزار برای تهدید این موارد مهم است. متأسفانه روزبه‌روز افراد و جوانان بیشتری در گرداب اعتیاد گرفتار می‌شوند، به‌درستی اعتیاد را بلای خانمان‌سوز نامیده‌اند. اعتیاد خطری است بزرگ برای زندگی، جوانی، شادابی و سلامتی. اعتیاد بلایی است که لذت‌های بسیار زودگذر دارد اما به عذابی ابدی طعمه‌های خود را دچار خواهد کرد. اعتیاد باعث فروپاشی خانواده، زوال عقل، از دست دادن سلامتی و طرد شدن از جامعه می‌شود. در ابتدا باید روشن شود که اعتیاد بیماری است یا جرم؟ در ادوار گذشته‌ی کشور عزیزمان در مورد اعتیاد از دو سیاست متفاوت پیروی کرده است. در زمانی اعتیاد را جرم دانسته و با اعمال مجازات‌های شدید از قبیل تبعید و شلاق و... پیاست. رکوب‌گرانه داشته است. گسترش اعتیاد به مواد مخدر در جامعه ایران در دهه ۱۹۶۰ و فشاری که از طرف جامعه داخلی و مراجع بین‌المللی به دولت وارد شد، دولت ایران را به اتخاذ سیاست جنایی شدنی در مقابل قاچاق مواد مخدر واداشت. این سیاست در طی زمان شکل یکسانی نداشته است. دولت ابتدا برای نشان دادن شدت عمل خود مجازات اعدام را در سال ۱۳۳۸ وارد قلمرو مواد مخدر نمود. طی سال‌های ۱۳۴۹ و ۱۳۵۹ این مجازات را در سطحی گسترده اجرا نمود. ولی از اوایل دهه ۱۳۷۰ رفته رفته سیاست جنایی تقنینی خود را تعدیل نمود و از تعداد موارد مشمول مجازات اعدام کاست. نرمش‌هایی را در مورد مجازات اعدام از خود نشان داد. این نرمش‌ها عمدتاً از سیاست جنایی قضایی متأثر بود است. مقاومتی که سیاست جنایی قضایی در عمل از خود نشان داد سیاست جنایی تقنینی را به پیش برداشت. از جمله موارد تأثیرگذار سیاست جنایی قضایی می‌توان به رویه قضایی و به‌خصوص تسهیل‌گری‌های دیوان عالی کشور، نقش نیروی انتظامی، ستاد مبارزه با مواد مخدر و سرانجام دیدگاه مردم در مورد مجازات اعدام اشاره نمود، و از سیاست سرکوب‌گرانه خود عقب‌نشینی نموده و اعتیاد را بیماری می‌داند و در واقع به حمایت معتادین می‌پردازد. کشور ما در زمینه مواد مخدر و جرائم مربوط به آن سال‌هاست که اقدام به قانون‌گذاری کرده، که اولین قانون به سال ۱۲۸۹ ه.ش. برمی‌گردد و آخرین قانونی که در حال حاضر جاری می‌باشد قانون اصلاحی قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۸۹ است. اما به‌راستی اعتیاد را چگونه باید تعریف کنیم؟ در جوامع مختلف باتوجه به فرهنگ و

قوانین مختلف آن جامعه تعاریف متفاوتی از اعتیاد شده است، اما تعریفی که جامع تر به نظر می آید اینگونه است که اعتیاد یعنی هر نوع درگیر شدن و وابستگی به یک محرک که با وجود اثرات نامطلوبش برای ذهن ما خوشایند بوده و هر بار تجربه آن محرک، رغبت درونی ما را به تکرار آن تجربه بیشتر کند. اما فقط خوشایند بودن یا داشتن اثرات نامطلوب نمی تواند به معنای اعتیاد و معتاد شدن باشد. آنچه مهم است در تعریف اعتیاد اینست که رغبت ما به تکرار یک تجربه افزایش یابد. ماهیت پیچیده اعتیاد اقتضا می کند که با رویکردهای مختلف متخصصان در زمینه های گوناگون از قبیل روانشناسی، جامعه شناسی، پزشکی، معنوی، قضایی و سایر علوم استفاده کرد تا به کمک هم در شناخت بهتر و کاهش آسیب ها آن و جلوگیری از اعتیاد اقدام کنیم و قدم های مثبتی در جهت حفظ جامعه از عوارض بسیار مخرب اعتیاد برداریم.